

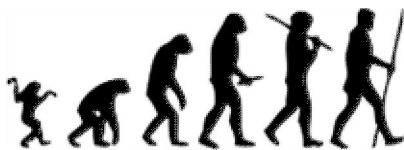
Číslo materiálu: VY 32 INOVACE 16/01

Název materiálu: Vývojové etapy člověka

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.1486

Zpracovala: Mgr. Petra Březinová

VÝVOJOVÉ ETAPY ČLOVĚKA V PRAVĚKU

Nejstarší příslušníci lidského rodu se vyskytli na Zemi asi před **dvěma až třemi milióny let**, na rozmezí třetihor a čtvrtohor. Započal se tím více než na dva milióny let trvající proces **hominizace** (tzv. postupný proces polidštění). Proces hominizace provázejí následující změny: postupné vzpřimování postavy, uzpůsobení zadních končetin k chůzi, zvětšování mozkovny a růst objemu mozku, rozvíjení myšlení, vznik řeči, postavení palce proti prstům, čímž byla ruka schopná práce.

ÚKOL 1: Rozlišujeme čtyři vývojové typy člověka. Spoj čarami jejich latinské názvy s názvy českými.

HOMO HABILIS

HOMO ERECTUS

HOMO SAPIENS

HOMO SAPIENS SAPIENS

ČLOVĚK VZPŘÍMENÝ

ČLOVĚK ROZUMNÝ

ČLOVĚK DNEŠNÍHO TYPU

ČLOVĚK ZRUČNÝ

ÚKOL 2: Přečti si následující odstavce, dopiš správně v češtině či v latině názvy typů člověka, např.: *homo erectus*. Odstavce jsou zpřeházené.

Tento typ člověka se rozšířil z Afriky do Asie (Jáva, Čína), a později i do Evropy (Německo). Pomocí techniky štípání vyráběl kamenné nástroje, pěstní klíny nebo hrubé úštěpy. Na našem území se našly nálezy v Přezleticích u Prahy či na Stránské skále u Brna. Sdružoval se do tlup, byl tak schopen lovit i velkou zvěř jakou byli např. jeleni. Žil v jeskyních nebo si stavěl jednoduché obydlí, uměl používat oheň.

Následující typ člověka se rozšířil do celého světa včetně Ameriky a Austrálie. Vyráběl kamenné a kostěné nástroje pomocí čepelové techniky (škrabadla, hroty, rydla, vrtáčky, jehly), používal také luk a šíp. Lovil velkou zvěř, např. bizony, mamuty. Práce v tlupě se dělila mezi muže (lov) a ženu (sběr plodů a kořínků). Z výtvarných projevů bylo patrné, že se začaly utvářet náboženské představy. Malby na stěnách sloužily pravděpodobně k magickým účelům, měly zajistit úspěch při lovu (Altamira ve Španělsku, Lascaux ve Francii). Sošky žen, které se z této doby dochovaly, byly zřejmě spjaty s kultem plodnosti. K nejznámějším nalezištím na našem území řadíme Koněprusy, Mladeč či Předmostí u Přerova.

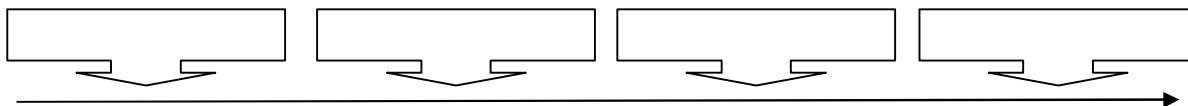
Existují o něm kosterní nálezy a nálezy nejstarších primitivních nástrojů, které vznikaly štípáním, tj. otłoukání dvou kamenů o sebe. Nejstarší nálezy pocházejí z východní Afriky. Významné naleziště se nachází v Olduvai v Tanzánii.

Osídlil Afriku, Asii i Evropu. Užíval kamenné nástroje pro lov zvěře (nože, škrabadla, hroty, rydla). Zpracovával dřevo, kůži a kosti, rozdělával oheň. Objevují se první rituální pohřby s milodary. Nejznámější naleziště jsou Morava - jeskyně Šipka u Štramberka či Slovensko - Gánovce u Popradu.

ÚKOL 3: Vyhledej z učebnice ke každému typu člověka jeho časové zařazení a seřaď typy podle posloupnosti.

ÚKOL 4: Obrázek si prohlédni a pokus se určit o který typ člověka jde a proč?

Napiš o těchto lidech příběh.

ŘEŠENÍ:

ÚKOL 1:

HOMO HABILIS – ČLOVĚK ZRUČNÝ

HOMO ERECTUS – ČLOVĚK VZPŘÍMENÝ

HOMO SAPIENS – ČLOVĚK ROZUMNÝ

HOMO SAPIENS SAPIENS – ČLOVĚK DNEŠNÍHO TYPU

ÚKOL 2:

II. Homo erectus (člověk vzpřímený) - se rozšířil z Afriky do Asie (Jáva, Čína), a později i do Evropy (Německo). Pomocí techniky štípání vyráběl kamenné nástroje, pěstní klíny, hrubé úštěpy. Na našem území se našly nálezy v Přezleticích u Prahy či na Stránské skále u Brna. Sdružoval se do tlup a byl tak schopen lovit i velkou zvěř jakou byli např. jeleni. Žil v jeskyních nebo si stavěl jednoduché příbytky, používal oheň.

IV. Homo sapiens sapiens (člověk dnešního typu) - se rozšířil do celého světa včetně Ameriky a Austrálie. Vyráběl kamenné a kostěné nástroje pomocí čepelové techniky (škrabadla, hroty, rydla, vrtáčky, jehly), používal také luk a šíp. Lovil velkou zvěř, např. bizony, mamuty. Práce v tlupě se dělila mezi muže (lov) a ženu (sběr plodů a kořínků). Z výtvarných projevů bylo patrné, že se začaly utvářet náboženské představy. Malby na stěnách sloužily pravděpodobně k magickým účelům, měly zajistit úspěch při lovu (Altamira ve Španělsku, Lascaux ve Francii). Sošky žen, které se z této doby dochovaly, byly zřejmě spjaty s kultem plodnosti. K nejznámějším nalezištím na našem území řadíme Koněprusy, Mladeč či Předmostí u Přerova.

I. Homo habilis (člověk zručný) - Existují o něm kosterní nálezy a nálezy nejstarších primitivních nástrojů, které vznikaly štípáním, tj. otloukání dvou kamenů o sebe. Nejstarší nálezy pocházejí z východní Afriky. Významné naleziště Olduvai v Tanzánii.

III. Homo sapiens (člověk rozumný) - osídlil Afriku, Asii i Evropu. Užíval kamenné nástroje pro lov zvěře (nože, škrabadla, hroty, rydla). Zpracovával dřevo, kůži a kosti, rozdělával oheň. Objevují se první rituální pohřby s milodary. Nejznámější naleziště jsou Morava - jeskyně Šipka u Štramberka či Slovensko - Gánovce u Popradu.

ÚKOL 4: Jedná se o člověka typu homo erectus – je již vzpřímený

Bibliografické citace

KOHOUTKOVÁ, Helena. *Dějepis na dlani*. vyd. Praha: Rubico, 2007. ISBN 80-7346-065-3.

RULF, Jan a VÁLKOVÁ, Veronika. *Dějepis: Pravěk a Starověk pro 6. ročník základní školy*. Praha: SPN, 2001. ISBN 80-85937-59-X. s. 10-18.

Obrázky

[cit. 2012-08-10]dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

Obr. 1.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c2/Human_evolution_scheme.svg/200px-Human_evolution_scheme.svg.png

Obr. 2.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Homo_habilis-2.JPG

Obr. 3.

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:File_Crane_d%C3%A9form%C3%A9_1905_MHNT_\(droite\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:File_Crane_d%C3%A9form%C3%A9_1905_MHNT_(droite).jpg)

Obr. 4.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/cb/Homo_erectus_new.JPG/192px-Homo_erectus_new.JPG

Obr. 5.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sangiran_Homo_erectus_Diorama.jpg

Obr. 6.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4c/Homo_sapiens.JPG/180px-Homo_sapiens.JPG